

# فرصت ها و چالش های دریای خزر با تاکید بر ورود شانه دار و پرورش ماهی در محیط های

## محصور حوزه جنوبی دریای خزر

ابوالقاسم روحی<sup>۱\*</sup>، مهدی نادری<sup>۲</sup>، عبدالحمید آذری<sup>۳</sup>، علی مکرمی<sup>۴</sup>، محمد علی افرائی<sup>۵</sup>، مژگان روشن

طبری<sup>۶</sup>، فاطمه السات تهامی<sup>۷</sup>

۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷- پژوهشکده اکولوژی دریای خزر، موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج

جهاد کشاورزی، ص. پ. ۹۶۱، ساری

\*نویسنده مسئول: [Roohi\\_ark@yahoo.com](mailto:Roohi_ark@yahoo.com)

### چکیده

دریای خزر محل زیست گونه ها و گروه های مختلفی از آبزیان از جمله پلانکتون ها تا ماهیان است که مورد بهره برداری قرار می گیرند، متأسفانه در طی دهه گذشته این دریا با ورود و انتشار سریع برخی از گونه های غیر بومی نظیر شانه دار *Mnemiopsis leidyi*، سبب تغییرات عمده ای در این دریا شده است. بیشترین میزان زی توده شانه دار در فصل تابستان با درجه حرارت ۲۵-۳۰ درجه سانتیگراد و بیشترین میزان تراکم شانه دار نیز در فصل پائیز و کمترین میزان آن در دمای ۱۰-۸ درجه سانتیگراد مشاهده می شود. توزیع فراوانی طولی شانه دار بیانگر این است در حالیکه ۸۳٪ جمعیت آن از موجودات لاروی و نابالغ تشکیل شده اند، تنها کمتر از ۱۷٪ متعلق به گروه بالغین شانه دار می باشد. بر اساس مطالعات غذای اصلی شانه دار در دریای خزر مراحل ناپلیوسی (نوزدی)، copepodites و بالغین گونه *A. tonsa* (۶۶٪) و لارو دو کفه ایها (۱۳٪) است. از طرفی، گرایش به ماهیان جهت پرورش در آب های لب شور و شور گسترش یافته و در بین ماهیان پرورشی ماهی آزاد اقیانوس اطلس با ۵۱ درصد و ماهی قزل آلا ی رنگین کمان با ۹ درصد در دنیا از مهمترین ماهیان برای پرورش ماهی در محیط قفس محسوب می گردند.

کلمات کلیدی: دریای خزر، شانه دار، پلانکتون، ماهی